

Szín

A MAGYAR MŰVELŐDÉSI INTÉZET LAPJA

2/4

TARTALOM

Editorial 3

Megkérdeztük

Striker Sándort 3

Harangi László: Felnőttoktatási és közművelődési törvénykezés. Nemzetközi kitekintés. 4

Inkei Péter: Közművelődés és felnőttképzés 9

Lada László: Hamburg kapcsán a magyar felnőttoktatás helyzetéről 11

Egy közép-kelet-európai javaslat az UNESCO V. Nemzetközi
Közművelődési-Felnőttoktatási Konferenciájára (1997. július 14-18, Hamburg) 15

Arcképek

Szirmainé dr. Kövessi Erzsébet 17

/H/Arckép - Vadász János 19

Emlékirat

Tóth Imre 21

Bóka Mária válogatása az 1997. első félévében megjelent könyvekből 22

Szárnyas Sárkány Hete. V. Nemzetközi Utcaszínház Fesztivál Nyirbátor - 1997 július 4-6.

Hírek

A SZÍN a Nemzeti Kulturális Alap támogatásával jelenik meg.

SZÍN - országos közművelődési folyóirat. Megjelenik kéthavonta. A Magyar Művelődési Intézet lapja.
Szerkesztő bizottság: Bóka Mária (Székesfehérvár), Gyulai Lajos (Miskolc), Jagasics Béla (Zalaegerszeg),
Kary József (Eger), Szabados Péter (Kaposvár), Slézia Gabriella (Budapesti Művelődési Központ)
Szelestey Zsuzsanna (Veszprém). Főszerkesztő: MÁTYUS ALIZ. Kiadja a Magyar Művelődési Intézet.
Felelős kiadó: FÖLDIÁK ANDRÁS. A szerkesztőség címe: 1251 Budapest Corvin tér 8.

Tel.: 201-57-64

Ára: 90 forint.

ISSN 1416-6925

Nyomdai munkák: Biadrukt Bt.

E számunkat Forgách András író rajzaival illusztráltuk.

"Ha végigélte az eseményt, amely még egyre történik." – mondja P. White ausztrál író Az élet fája című, megrendítő emberismeretről tanúskodó könyvében. Egy volt esemény, mely egyre történik. Egy volt esemény, mely a jelenben történik. Mint a fiatal évek a felnőtt korban. Mint a korábbi évek a későbbiekben. De a fiatal évek a későbbiekben mindennél jobban. Megengednek vagy kizárnak épségeket. Megengedik vagy kizárják, hogy az ember ép legyen, tudjon, merjen, akarjon. S erősen befolyásolják, hogy az életben hite legyen. Cselekedni. Hogy találjon tevékenységeket, melyeknek számára belátható értelmét az emberi környezet szintűgy belátva megerősítheti.

Amióta védettség és/vagy kiszolgáltatottság ketősségéből az embernek a második jut döntően, s miután a védettség hiánya legsúlyosabban azokban az években esik látba, amikor egy ember kiszakadóban van a családjából, melybe beleszületett és még innen van a saját család alapításán, tehát fiatal, mi sem fontosabb, mint ennek a korosztálynak egy olyan jellegű megerősítése, mely értékek vonatkozásában orientálja őket, s ehhez az intézmények, s talán elsődlegesen a közművelődési intézmények, de lehet, hogy egyenesen a felnőttoktatás – mellyel számunk foglalkozik – lehetnek a források. Annál is inkább, mert ma az egyén problémáiról minden eddigi helyzetnél egyértelműbben megállapíthatók, hogy milyen társadalmi okokra vezethetők vissza.

A védettség, mint a külső hatások szelekciója, s bizonyosakkal szemben működő ellenállás – melynek hiányát olyan nagyon érezhetjük – szintén társadalmilag determinált. Addig menősen, hogy ha a szülők talajt veszített állapotba kerülnek, legárulkodóbb jel gyerekeik mindennel szembeni védtelensége.

Az a hátrány, ami a védettséget nem élvező gyerekek hátránya, s amely mögött a hagyományokhoz való negatív viszony is áll, felnőttkorig kiegészül az iskolázottságbeli lemaradás hátrányával is. Amiben az iskola nem tud segíteni, még segíthet a közművelődés. Különösen egy ilyen nem dinamikus időszakban, amelyben vagyunk. Amikor a fiataloknak még arra sincs lehetősége, hogy folyamatokhoz kapcsolódjanak vagy azokat megtagadják. Számolni kell vele, hogy nem dinamikus időszakban, amikor az ellentétek mélysége helyett intenzitása nő meg, a máskor más irányban is hasznosítható energia romboló erejűvé válik és gyakran önpusztítóvá. Így ma elmondható, hogy a közművelődés szerepe tovább nőtt. S hatása olyan területen képes érvényesülni, melynek társadalmi haszna felbecsülhetetlen.

MÁTYUS ALIZ

STRIKER SÁNDORT,

hogy mikor lesz közművelődési törvény? Amikor találkozónkat megbeszéltük, még nem volt tudható, hogy éppen aznap – július 10-én – kerül a kormány elé a törvény tervezete. Rövid beszélgetésre volt tehát időnk, hiszen az MKM Közművelődési Főosztályának vezetője is feszülten várta, hogy mi történik a Kormánytilésen.

– *Végülis egy kulturális alaptörvény kerül a kormány elé. Mi a pontos címe a végleges változatnak?*

– „Törvény a kulturális javak védelméről és a muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről.”

– *Nem poénkodom azon, hogy az utolsó „és” a közművelődés, inkább azt kérdezem, hogy a tervezett három, – a levéltári törvény kiegészítésével három és fél – törvényből miért lett egy?*

– Ennek több oka van. Az egyik, hogy a törvény általában a kulturális jogokról, illetve ezek érvényesítéséről, a felelős állam és a helyi önkormányzatok feladatairól rendelkezik, és ez érvényes mindegyik területre. A másik indok: nem lett volna esély arra, hogy az országgyűlés három szaktörvényt még ebben az évben megtárgyaljon. Márpedig minden halogatás súlyos következményekkel járna, mert nem keretjellegű, hanem részletesen állást foglaló és szabályozó törvényről van szó.

– *Lapunk más helyén szó esik arról, hogy készült egy A és egy B változat. Melyiket tárgyalják ma?*

– A július 3-i kormányülés döntésének értelmében az A változatot.

– *Kollegáinkat országszerte izgatja, hogy megfogalmaz-e a törvénytervezet intézmény-fenntartási kötelezettségeket? Lesznek-e állami garanciák?*

– Közművelődési intézmények működtetési kötelezettségét a városok szintjétől fölfelé terjesztettük elő, a községi önkormányzatokat nem kötelezi a javaslat. Viszont a finanszírozási részben olyan nagyságrendű hozzájárulásról rendelkezik, ami lehetővé teszi az intézmények fenntartását. Nem óhajlistát állítottunk össze, hanem a Pénzügyminisztériummal egyeztetve a költségvetési forrásokat is meghatároztuk.

– *Mi a helyzet a foglalkoztatással? A közalkalmazottak közül sokan tartanak attól, hogy béremelés csak létszámleépítés árán lehetséges. Ad erre a törvény megnyugtató választ?*

– A foglalkoztatás kérdésében várhatóan kompromisszum születik. A művelődési intézményekben foglalkoztatottakra, a képzési előírásokra, illetve mentesítésekre a KJT (Közalkalmazottak Jogállásáról szóló